

Đổi mới phương pháp giảng dạy học phần Quản lý dự án phần mềm đối với sinh viên ngành Công nghệ thông tin trong Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải

Vũ Thị Thu Hà*

* Trường Đại học công nghệ giao thông vận tải

Received: 13/2/2023; Accepted: 16/2/2023; Published: 16/3/2023

Abstract: The 13th National Congress of the Party affirmed: Education and training is the "top national policy", along with science and technology as the driving force for socio-economic development, a condition for necessary to maintain national independence and successfully build socialism. In order for educational and training activities to be highly effective, it is necessary to have a synchronous and drastic participation of organizations and forces, in which promoting the role of teachers to innovate teaching methods.) is the determining factor. The article focuses on analyzing a number of innovative solutions for teaching methods of teaching and learning in the Software Project Management module at the Faculty of Information Technology, University of Transport Technology.

Keywords: Teaching methods; Software project management; University of Transport Technology; educations.

1. Đặt vấn đề

Một trong những định hướng cơ bản của đổi mới giáo dục là chuyển từ nền giáo dục mang tính hàn lâm, xa rời thực tiễn sang một nền giáo dục chú trọng việc hình thành năng lực hành động, phát huy tính chủ động, sáng tạo của người học. Đổi mới PPDH nhằm tập trung phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo, phát triển năng lực hành động, năng lực cộng tác làm việc của sinh viên. Đây cũng là xu hướng tất yếu trong cải cách PPDH ở các trường đại học trong xu thế hội nhập toàn cầu hóa và tác động của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Sự cần thiết đổi mới phương pháp giảng dạy học phần Quản lý dự án phần mềm

Việt Nam đã và đang trên đà phát triển công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế, vấn đề chất lượng nguồn nhân lực là vấn đề rất quan trọng trực tiếp ảnh hưởng tới sự phát triển bền vững của đất nước. Đổi mới PPDH là một trong những yêu cầu cấp thiết đối với ngành giáo dục nhằm nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo, là sự sống còn của mỗi cơ sở đào tạo. PPDH là yếu tố quan trọng và ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng đào tạo. Một PPDH khoa học, phù hợp sẽ tạo điều kiện để giảng viên và sinh viên phát huy hết khả năng của mình trong việc truyền đạt, lĩnh hội kiến thức, phát triển tư duy. Một PPDH khoa học, hiện đại sẽ làm thay đổi vai trò của người dạy, đồng thời tạo nên sự hứng thú, say mê và sáng tạo của người học. Học phần Quản lý dự án phần

mềm Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải trang bị cho sinh viên các kiến thức về lập kế hoạch, phân bổ nguồn lực, quản trị rủi ro, quản lý dòng tiền, phân phối các dự án, nghiệm thu bàn giao các sản phẩm liên quan đến công nghệ phần mềm. Đặc biệt, tốc độ phát triển của công nghệ thông tin trên toàn cầu đang ngày càng lớn mạnh, tạo ra những làn sóng thay đổi mạnh mẽ. Công nghệ phần mềm cũng đóng vai trò ngày càng quan trọng đối với cuộc sống, thói quen tiêu dùng của khách hàng hiện nay. Như vậy, học phần Quản lý dự án phần mềm, Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải có vị trí, vai trò rất quan trọng, góp phần cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao cho đất nước. Chính vì vậy, đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm tại Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải là một trong những nội dung quan trọng và cần thiết.

2.2. Một số đánh giá về thực trạng đổi mới phương pháp dạy học học phần Quản lý dự án phần mềm tại Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải

2.2.1. Những kết quả đạt được

Trong những năm qua, đổi mới PPDH là vấn đề được Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải nói chung và Khoa Công nghệ thông tin nói riêng thường xuyên chú trọng triển khai quyết liệt, trên thực tế đã đạt được những kết quả quan trọng. Đối với học phần Quản lý dự án phần mềm, Khoa Công nghệ thông tin đã được các chủ thể giáo dục quan

tâm đổi mới toàn diện, trọng tâm là đổi mới PPDH, tạo sự chuyển biến tích cực về chất lượng, hiệu quả truyền thụ và lĩnh hội kiến thức. Theo đó, một số kết quả đạt được trong đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm, Khoa Công nghệ thông tin, như: Đa số cán bộ quản lý, giảng viên trong bộ học phần đều nhận thức đầy đủ, đúng đắn về sự cần thiết của đổi mới PPDH học phần học; giảng viên tâm huyết với công tác giảng dạy, có kiến thức sâu rộng, thường xuyên nêu cao việc tự học, tự nghiên cứu, có chuyên học phần vững về học phần học. Nhiều giảng viên đã thực hiện đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm đạt hiệu quả cao, tích cực áp dụng các phương pháp mới vào dạy học. Đồng thời, giảng viên dạy học phần Quản lý dự án phần mềm đã chú trọng đúng mức tới việc nâng cao chất lượng giảng dạy học phần học. Nhà trường thường xuyên tổ chức các hoạt động thi đua dạy tốt, các hội thi giảng viên giỏi, thực hành giảng mẫu, giảng rút kinh nghiệm,... nhằm tạo bước đột phá về PPDH cho giảng viên. Giảng viên đã tích cực ứng dụng công nghệ thông tin, các phần mềm dạy học hiện đại vào giảng dạy; kết hợp linh hoạt các PPDH truyền thống và PPDH hiện đại vào dạy học. Kết quả thi kết thúc học phần Quản lý dự án phần mềm giữa các khóa ngày càng cao, sinh viên nắm vững kiến thức, tự tin trong các hoạt động thực hành, thực tập.

2.2.2. Một số hạn chế, tồn tại

Bên cạnh những kết quả đạt được, hoạt động đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm, Khoa Công nghệ thông tin ở Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải vẫn còn một số hạn chế nhất định. Những hạn chế này là “rào cản” trong nâng cao chất lượng giảng dạy học phần học. Theo đó, một số hạn chế trong đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm, gồm: Một số giảng viên chưa chủ động trong đổi mới PPDH; một số giảng viên lớn tuổi gặp khó khăn trong tiếp cận với PPDH mới; việc ứng dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy học phần học chưa hiệu quả; PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm chưa tạo ra được hứng thú cần thiết, chưa kích thích được sự say mê trong học tập, nghiên cứu của đông đảo sinh viên; một số giảng viên vẫn sử dụng các PPDH truyền thống, hiệu quả truyền thụ kiến thức thấp; nhà trường chưa xây dựng được cơ chế phù hợp để tạo động lực cho giảng viên đổi mới PPDH; cơ sở vật chất, thiết bị dạy học còn những hạn chế nhất định, gây cản trở cho quá trình dạy học của giảng viên. Một số giảng viên còn hạn chế về kiến thức chuyên học phần và nghiệp vụ sư phạm; nội dung, chương trình học phần học Quản lý dự án

phần mềm chưa được đổi mới thường xuyên, thiếu tính cập nhật. Ngoài ra, một số sinh viên chưa tích cực đổi mới phương pháp học tập; thiếu những phẩm chất, năng lực thích nghi với PPDH mới của giảng viên. Cách đánh giá kết quả học tập, phương thức kiểm tra, đánh giá kết quả học phần học cũng chưa phù hợp, gây khó khăn cho giảng viên trong đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm.

2.3. Giải pháp góp phần đổi mới phương pháp giảng dạy học phần Quản lý dự án phần mềm cho sinh viên tại Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải

2.3.1. Đổi mới cơ chế quản lý của Nhà trường theo hướng tạo điều kiện thuận lợi cho đổi mới phương pháp dạy học học phần Quản lý dự án phần mềm

Đây là giải pháp mang tính tổng thể có tác động lớn tới việc đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm tại Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải. Thực tiễn cho thấy, cơ chế quản lý của Nhà trường thường xuyên chi phối, ảnh hưởng lớn tới việc đổi mới PPDH của giảng viên. Giảng viên tuy là người thực hiện hoạt động giáo dục, đào tạo của Nhà trường, nhưng để hoạt động đó có hiệu quả thì cần đến cơ chế quản lý phù hợp của nhà trường. Do đó, để đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm đạt hiệu quả cao, Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải cần xác định những chiến lược dài hạn và ngắn hạn ứng dụng cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư trong mọi hoạt động. Định hướng các mục tiêu giáo dục, dạy học sát với thực tế, chuẩn bị tâm thế cho giảng viên sẵn sàng đón nhận sự thay đổi của tình hình thực tiễn. Nhà trường cần có kế hoạch cụ thể trong từng bộ học phần, ứng dụng và thí điểm từng bước hoạt động dạy học hiện đại, từ đó rút kinh nghiệm để mở rộng đổi mới PPDH trong toàn trường. Ban Giám hiệu nhà trường cần đề ra những chính sách khuyến khích động viên, tạo động lực cho giảng viên tích cực, sáng tạo và ứng dụng những PPDH hiện đại vào thực tiễn của nhà trường nhằm khuyến khích sự đam mê và tâm huyết của giảng viên. Có thể sử dụng nhiều hình thức khác nhau như: tăng lương, khen thưởng,... đối với những giảng viên có thành tích tốt trong đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm. Nhà trường thường xuyên tổ chức các hoạt động học tập, bồi dưỡng nhằm nâng cao chất lượng giảng viên, tổ chức thường niên các hội thảo nghiên cứu khoa học chuyên sâu về đổi mới PPDH tại trường, nhằm cung cấp kiến thức, nâng cao kỹ năng nghiệp vụ sư phạm cho giảng viên. Đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị, phương tiện dạy học hiện

đại, kết nối internet,... phục vụ cho đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm của giảng viên.

2.3.2. Phát huy vai trò tích cực, chủ động và sáng tạo của giảng viên trong đổi mới phương pháp dạy học học phần Quản lý dự án phần mềm

Đây là giải pháp có tác động lớn tới chất lượng, hiệu quả đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm, Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải. Bởi vì, giảng viên là chủ thể chính quyết định chất lượng, hiệu quả trong vấn đề đổi mới PPDH học phần học. Thực tế cũng cho thấy, mọi sự đổi mới trong giảng dạy, trong đó có đổi mới PPDH đều bắt đầu từ đội ngũ giảng viên. Để phát huy vai trò của giảng viên học phần Quản lý dự án phần mềm trong đổi mới PPDH, trước hết Nhà trường cần tập trung làm tốt công tác giáo dục, tuyên truyền nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho đội ngũ giảng viên về đổi mới PPDH. Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng cho giảng viên học phần Quản lý dự án phần mềm về đổi mới PPDH; phát động các phong trào thi đua trong giảng dạy, các cuộc thi về đổi mới PPDH,... nhằm phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của giảng viên. Học phần Quản lý dự án phần mềm là học phần học có liên quan nhiều tới công nghệ phần mềm, do đó cần khuyến khích giảng viên mạnh dạn ứng dụng công nghệ thông tin, kết hợp các PPDH mới nhằm tăng cường tính tương tác, hứng thú và hiệu quả dạy - học. Đồng thời, giảng viên học phần Quản lý dự án phần mềm phải chủ động nắm vững kiến thức, có kiến thức uyên thâm về học phần học, giỏi về kiến thức sư phạm, rèn luyện nâng cao khả năng truyền tải kiến thức cho sinh viên. Giảng viên bộ học phần cũng cần xác định rõ những vấn đề cần đổi mới, như: Mục tiêu giáo dục, nội dung giáo dục, hình thức giáo dục, phương thức đánh giá. Giảng viên phải không ngừng học hỏi nâng cao kiến thức toàn diện về các lĩnh vực, có kiến thức chuyên học phần sâu, rèn luyện nắm vững kỹ năng truyền đạt kiến thức, bằng trí tuệ và sự từng trải của mình để dẫn dắt sinh viên tự chiếm lĩnh tri thức.

2.3.3. Tăng cường ứng dụng phương tiện dạy học và công nghệ thông tin trong dạy học học phần Quản lý dự án phần mềm

Việc tích cực ứng dụng phương tiện dạy học và công nghệ thông tin trong quá trình dạy học phần Quản lý dự án phần mềm sẽ hỗ trợ rất lớn cho việc đổi mới PPDH. Đổi mới PPDH được hiểu là sự kết hợp giữa các PPDH cũ với các PPDH mới, hiện đại nhằm nâng cao hiệu quả truyền thụ và lĩnh hội kiến thức. Do đó, để đổi mới PPDH học phần Quản

lý dự án phần mềm tại Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học công nghệ giao thông vận tải đạt hiệu quả cao, các chủ thể giáo dục từ nhà trường, các cơ quan chức năng đến bản thân giảng viên phải tích cực, chủ động ứng dụng các phương tiện dạy học và công nghệ thông tin vào trong quá trình dạy học. Phương pháp và công nghệ thông tin trong dạy học luôn có mối quan hệ hỗ trợ lẫn nhau, nó đóng vai trò rất quan trọng để đổi mới PPDH hiệu quả hơn. Đặc biệt, sử dụng phương tiện thiết bị hiện đại gắn với những phần mềm dạy học, các ứng dụng điện tử trong dạy học giúp hoạt động giảng dạy của giảng viên tốt hơn. Giảng viên tích cực sử dụng bài giảng điện tử (e-Learning) nhằm tạo sự hấp dẫn, sinh động, khơi gợi hứng thú học tập và sự sáng tạo cho sinh viên. Tận dụng triệt để internet để tra cứu thông tin, tìm kiếm tài liệu, sách, giáo trình điện tử trong quá trình dạy học. Ngoài ra, kết hợp linh hoạt với sử dụng thiết bị điện tử để dạy học nhằm nâng cao hiệu quả giảng dạy và tiếp nhận kiến thức của giảng viên và sinh viên.

3. Kết luận

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã và đang ảnh hưởng sâu sắc tới mọi mặt của đời sống xã hội, trong đó có hoạt động dạy và học ở các trường đại học. Để thích ứng với xu thế đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo trong bối cảnh hội nhập, toàn cầu hóa hiện nay, đòi hỏi ngành Giáo dục phải nói chung và các trường đại học nói riêng phải thực hiện đổi mới toàn diện, quyết liệt. Trong đó, đổi mới PPDH học phần Quản lý dự án phần mềm của Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học Công nghệ giao thông vận tải là vấn đề tất yếu khách quan, nhằm nâng cao nguồn nhân lực cho đất nước./.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành Trung ương (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 Hội nghị Trung ương 8 khóa XI “Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”*, Hà Nội.

2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Nghị quyết đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021.

3. Phan Chí Thành (2018), “Cách mạng công nghiệp 4.0-xu thế phát triển của giáo dục trực tuyến”, *Tạp chí Giáo dục*, số 421, tr.43-46.

4. John Vũ (2016), *Giáo dục trong thời đại tri thức*, Nxb Lao động.